

- OVERSIGT
- BEGREBER
- APPELFORMER
- ARGUMENTATIONSMOD (TOULMIN)
- ARGUMENTTYPER
- AUTENTICITETSMARKØR
FAKTA OG
FIKTIONSKODER
- BILLEDSPROG - TROPER
- DENOTATION OG
KONNOTATION
(SEMANTIK)
- DISKURSANALYSENS
CENTRALE BEGREBER
- FILMISKE VIRKEMIDLER
- FORTÆLLERTYPER
(PROSA)
- FREMSTILLINGSFORM
(PROSA)
- GRUNDBEGREBER TIL
STILISTISK ANALYSE
- KOMPOSITION (PROSA
OG LYRIK)
- NYHEDSKOMPASSET
OG VINKEL
- NYHEDSKRITERIER
- NYHEDSTREKANTEN
- RETORISKE
VIRKEMIDLER -
FIGURER
- SEMANTISKE FELTER
- SPROGLIG/STILISTIK
ANALYSE
- GENRER
- ANALYSEMODELLER
- TEORIER
- SKRIFTLIGHED I
DANSK
- OM
- INNOVATION I DANSK
- KUN FOR MINE ELEVER

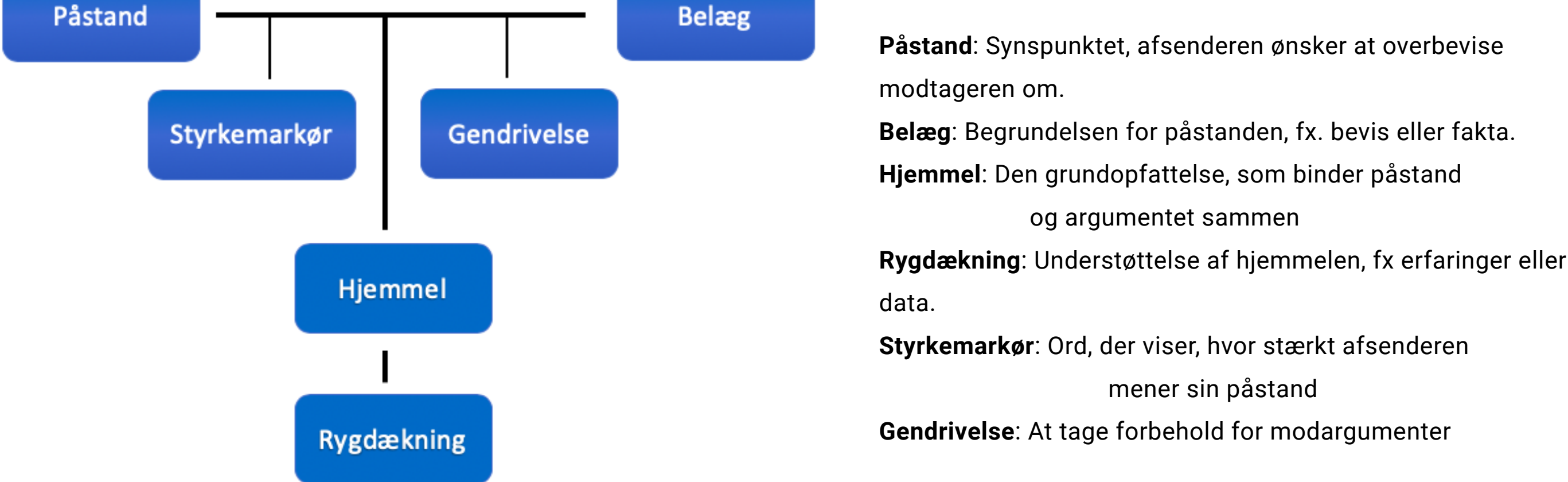
DANSK I GYMNASIET

Søg på site

Q

Toulmins argumentationsmodel (Toulmin)

En oversigt over modellen

Forklaring af modellen

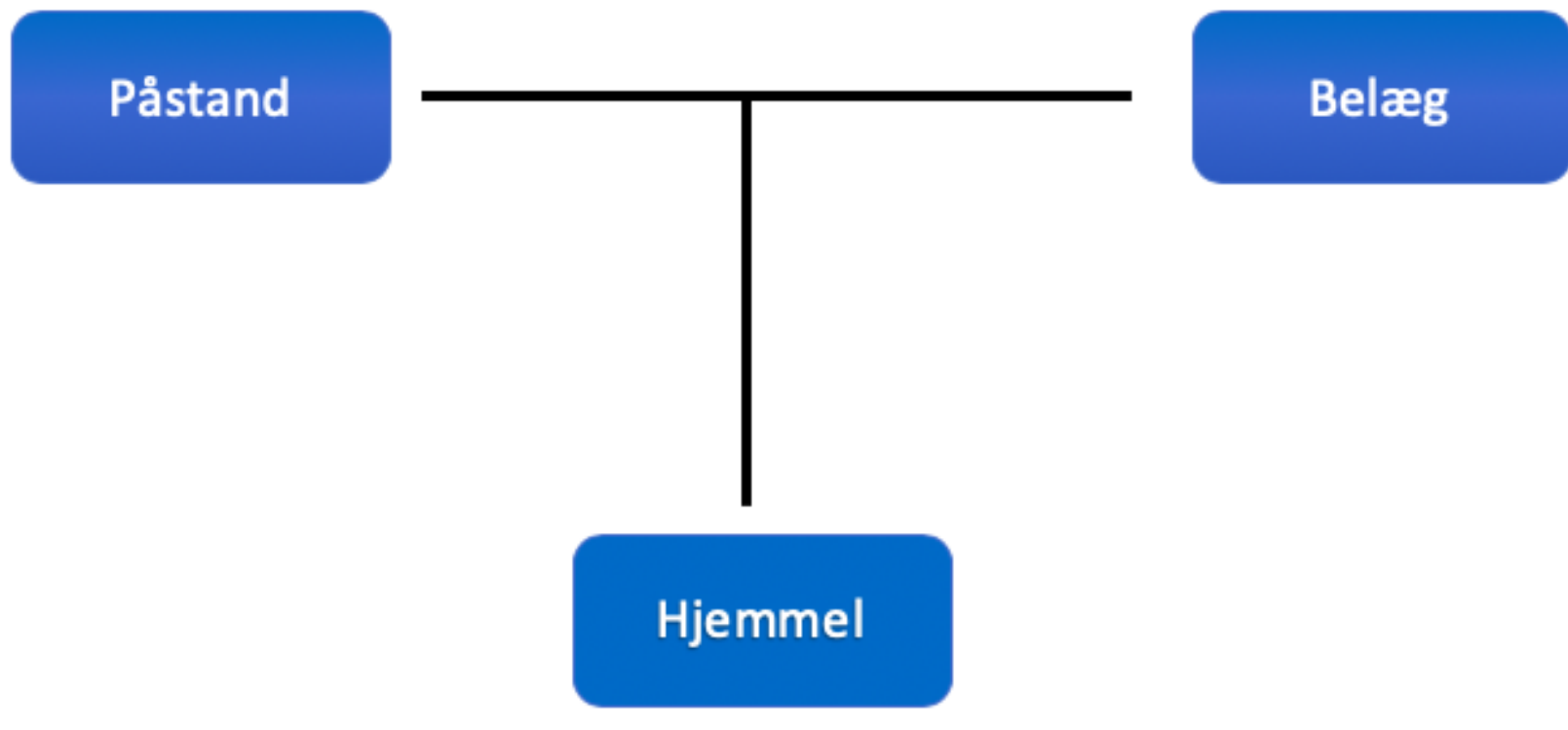
Stephen Toulmin har udarbejdet en model for, hvordan det gode argument er bygget op. Med Toulmins model kan man undersøge en argumentation og identificere synspunkter og begrundelser for synspunkter - og hvordan argumentationen er bygget op.

Modellen kan bruges til analyse af udtalelser i tv-interviews, reklamer, korte nyhedsartikler, SMS'er, facebookopdateringer og lignende kortfattede tekster. Den kan også bruges, når man skal ned i enkelte og centrale argumenter i en længere og mere kompleks argumentation, som man finder i et debatindlæg, en tale og lignende.

Toulmins model er bygget op omkring tre grundlæggende elementer og tre supplerende elementer. De tre grundlæggende elementer vil altid være til stede i en argumentation, hvorimod de tre supplerende elementer kan optræde i en argumentation. Derfor vil du i det følgende blive præsenteret for den grundlæggende model først, og senere den udvidet model.

Toulmins grundlæggende model

Toulmins mener, at en god argumentation indeholder en påstand, et belæg og en hjemmel. Påstanden er det, man ønsker at overbevise sin modtager om, og belægget er begrundelserne for påstanden. Toulmin mener, at der desuden er en *hjemmel*, som viser sammenhængen mellem påstanden og belægget.

Det er tit, at hjemmelen ikke fremgår af en argumentation, men ligger implicit i argumentationen. Eksempel:

"Løslad mig, og lad mig tage hjem, for jeg har ikke begået mord."

Her er **påstanden** "Løslad mig og lad mig tage hjem". **Belægget** er begrundelsen "Jeg har ikke begået mord". For at argumentet virker overbevisende, skal der være en klar sammenhæng mellem påstanden og belægget, og den sammenhæng markerer **hjemlen**. Hjemlen er den grundopfattelse, som får argumentet til at fungere. I det ovenstående tilfælde er hjemlen, at man ikke kan fængsle uskyldige.

Find din hjemmel - analyse af hjemlen

Hjemlen kan findes på to måder. Den simple, konkrete måde er at afdække hjemlen som sammenhængen mellem påstand og belæg: "hvis x, så også y." Her sætter man blot påstanden og belægget ind på henholdsvis y og x' pladser. "Hvis jeg ikke har begået et mord (påstand x), så kan jeg løslades (belæg y)."

Den anden måde af afdække hjemlen på er at finde ud af, hvilket *princip* eller hvilken *forestilling* belægget og påstanden bygger på. Den simple og konkrete hjemmel gør, at hjemlen kun kan siges at være gældende for netop det ene argument. Den mere abstrakte hjemmel er et udtryk for generelle principper og forestillinger, der kunne bruges i forbindelse med mange andre argumenter. Ved at udskifte 'jeg' med 'man' gør man hjemlen mere abstrakt. Vi prøver med samme argumentation som før.

"Løslad mig og lad mig tage hjem, for jeg har ikke begået mord."

Påstand: Løslad mig og lad mig tage hjem

Belæg: Jeg har ikke begået mord

Hjemmel: Hvis *man* ikke har begået et mord, skal *man* løslades.

Herved bliver hjemlen et udtryk for noget mere generelt, idet det ikke kun gælder for 'jeg', men for alle - 'man'. Men man kan gøre det endnu mere generelt ved at tænke det konkrete ind i et semantisk felt:

Hjemmel: Hvis man ikke har begået noget kriminelt, så kan man ikke tilbageholdes.

Her bliver hjemlen et udtryk for noget mere abstrakt, idet det ikke kun gælder mord, men alle former for kriminalitet, og derved bliver det et grundlæggende princip. Man kan omformulere hjemlen til 'at man ikke tilbageholder uskyldige'. På denne måde afdækker hjemlen den grundlæggende antagelse, som argumentet bygger på.

En simpel måde at afdække hjemmelen på

En afdækning af hjemlen som udtryk for en mere abstrakt, alment gældende forestilling.

Hjemlen er særlig vigtig at afdække, når man indgår i en diskussion. Fordi hjemlen udgør fundamentet for argumentet, så er det her, man kan sætte ind, hvis man skal argumentere imod. Spørgsmålet er, om man kan tilslutte sig den generelle forestilling, som argumentet bygger på?

Eksempel på identifikation af hjemmel, der giver grobund for modargumentation

Eksempel:

"Ny forskning: Facebook gør dig misundelig og utilfreds"

En ny tysk undersøgelser viser, at godt en tredjedel føler misundelse efter en tur på Facebook. Forskerne hævder, at misundelse skabt på Facebook har en negativ effekt på folks glæde."

Påstanden er klar og står øverst, som det er typisk for nyhedsartikler jf. nyhedstrekanen: Facebook gør dig misundelig og utilfreds. Herefter kommer belægget: Tysk undersøgelse viser, at godt en tredjedel føler misundelse efter at have været på Facebook.

Den simple hjemmel er derfor, **hvis** en tredjedel af en gruppe interviewede i en undersøgelse siger, at de har følt misundelse efter at have været på Facebook, **så** gør Facebook dig misundelig. Det er ganske interessant på flere punkter. To tredjedele bliver ifølge undersøgelsen ikke misundelige efter at have været på Facebook. Kan man så slutte sig til, at du også bliver misundelig? Der er 66% sandsynlighed for, at du ikke gør.

En anden ting er, hvor længe misundelsen varer. Ét er at *føle* misundelse lige efter at have været på Facebook, men noget andet er at *være* misundelig som en generel egenskab. At undersøge hjemlen gør det tydeligt, at afsenderen har fremstillet en påstand, som der ikke er et belæg for. Argumentationen falder til jorden, og der er ikke hold i påstanden.

Toulmins udvidede model

Påstand

Styrkemarkør

Hjemmel

Rygdækning

Gendrivelse

Belæg

Stephen Toulmin går videre i sin beskrivelse af det gode argument. Hvis modtageren ikke er enig i hjemlen, falder argumentationen til jorden. Derfor kan det være nyttigt at sikre sin hjemmel ved at have en rygdækning for den.

Rygdækningen bakker yderligere op om hjemlen og kan være dokumentation for hjemlen. Det vil typisk være forskningsresultater, undersøgelser, dokumenter eller lignende, men det kan også være erfaring. Når man anvender Toulmins udvidede model, skal man derfor være opmærksom på, om en videnskabelig undersøgelse eller en person med mange års erfaring anvendes som et **belæg** for påstanden, eller som rygdækning for **hjemlen**.

Eksempel på rygdækning

"Jeg er sikker på, at det var din hund, jeg hørte gå i går aftes. Jeg kender din hund, og jeg ved, at den gør meget. Desuden har mine forældre den samme hunderace, og de gør også vildt meget".

Påstanden: Din hund gøede i går.

Belægget: Jeg kender din hund.

Hjemlen Når man kender en hund, kender man også til dens gøen.

Rygdækningen: Mine forældre har samme hunderace, og derfor har jeg en del erfaring med den race.

I det ovenstående tilfælde udgør erfaring rygdækningen. Afsenderen har en erfaring, og den erfaring styrker afsenderens hjemmel. Rygdækningen bruger afsenderen til at støtte sin grundlæggende hjemmel.

Gendrivelse er et andet element i Toulmins udvidetmodel, og det begreb betegner *passager* i en argumentation, hvor afsenderen forsøger at tage forbehold for en modparts synspunkt. På den måde inddrager man allerede en modparts synspunkt og kan på den måde imødegå en kritik på forhånd ved samtidig at argumenterer imod gendrivelsen.

Eksempel på en gendrivelse

"Og så vil kritiske røster sikkert sige, at når regeringen vil skære lidt i alle studerendes SU for at kunne give nogle andre studerende noget mere i SU, så ser regeringen bort fra princippet om lige ret og mulighed for uddannelse. Der vil jeg bare sige, at vi blot giver de studerende, der er ekstra arbejdsomme og gør sig færdige på normeret tid, en lille ekstra håndsrækning, fordi de med fastholdelsen af SU er fri for at skulle tage arbejde ved siden af deres studie."

Påstanden: Vi giver de studerende, der gør sig færdige på normeret tid, en håndsrækning

Belæg: De har ikke behov for at tage arbejde ved siden af studiet

Hjemmel: Man behøver ikke at tage arbejde ved siden af studiet, hvis SU'en er høj nok

Gendrivelse: Kritiske røster vil sikkert sige, at regeringen ser bort fra princippet om lige ret og mulighed for uddannelse.

Det sidste element i Toulmins model er **styrkemarkører**. Styrkemarkører er et udtryk for den styrke, afsenderen lægger i sin argumentation for påstanden. Med sproglige markeringer som 'helt sikkert', 'nogenlunde', 'lidt i tvivl om', 'hver gang' eller -'enkelte gange' viser afsenderen, hvor stærkt afsenderen står på sin påstand. Styrkemarkøren er således også knyttet til påstanden i modellen.

Opdateret 22. juni 2022

Copyright Jan Aasbjerg Haugaard Petersen

f

✉

© COPYRIGHT Jan Aasbjerg Petersen 2022. ALL RIGHTS RESERVED.